

Årsberetning for Stiftelsen Fjelberg Prestegard

2007

Konsolidering

En ledetråd for Stiftelsen gjennom alle år har vært å «ta tæring etter næring». 2006 ga oss en økonomisk nedtur. Fylkeskommunen hadde uten forvarsel skåret ned driftstilskuddet fra 75 tusen til 25 tusen kroner. Men fra årsskiftet fikk vi bekreftet at Fylkestinget gikk inn for et tilskudd på kr.125.000,- for 2007. Iherdig møtevirksomhet og et utall presentasjoner hadde gitt resultater. «Et av landets beste bevarte antikvariske prestegårder» fortjener støtte!

Restaurering av Stabburet må prioriteres

Gulvet i Hovednøstet ble restaurert 2007.

Planene for 2007 var likevel tilpasset usikkerheten – det måtte være et konsolideringsår.

Etter restaurering av ovnene i stuen og kjøkkenet i Bispestova, samt mindre snekkerrestaurering, ansees arbeidene på Bispestove i hovedsak som fullført.

I Hovednøstet ble resten av gulvet restaurert etter en større opprydding av lagrete materialer i forbindelse med omleggingen av taket på Sjøstova året før.

Forutsatt en forutsigbar økonomi kunne vi arbeide videre med drift og aktiviteter.

På styremøte i februar besluttet vi å starte arbeidet med ny strategiplan hvor «utgangspunktet må være hvordan vi i fremtiden skal forvalte prestegården som et unikt fredet nasjonalt kulturminne». Fylkeskommunen gikk på slutten av året inn for et driftstilskudd for 2008 på linje med inneværende år.

I forhold til langtidsplanen for restaurering av anlegget (Kulturlandskapscenteret 2000 – 2015) har vi forslått å prioritere oppjekking og omlegging av tak på Stabburet, restaurering av grunnmur på Hovedhuset og grøfting rundt Hovednøstet.

Vi kan ikke klage på mangfoldet!

Sesongen startet tradisjonelt i april med påsketreff skjærtorsdag med kaker og kaffe for lokalbefolkning og feriegjester. Diskusjonen gikk om siste årets begivenheter og fremtidsplaner. Loddsalget blant de 54 fremmøtte ga hele 1200 kroner i kassen!

I slutten av april samlet prestedatter Anne Aarseth 59 gjester for å feire 70-årsdag og mimre om barndommen på Fjelberg i årene rundt krigen.

Tre dager senere var representanter for Den Nye Operaen i Bergen samlet til seminar og hvor det også ble arrangert konsert for lokalbefolkningen i en fullsatt kirke.

Fra midten av mai til begynnelsen av august var det praktisk talt fullt belegg i prestegården.

I slutten av mai holdt vi omvisning og middag for Kvinnherad Turlag og Aker Kværner Stord. Det tradisjonelle pinsestevnet for Den Norske Misjonsallianse samlet rundt 160 personer ved månedsskiftet. Så fulgte bl.a. omvisning for Alsaker Fjordbruk, botanikkuke for Steinerskolen og kirkekonsert i juni. I begynnelsen av juli satte Hordaland Kystlag seg stevne i prestegården og 21 veteranbåter tegnet et flott syn når de stevnet inn mot øyen. 54 personer fikk omvisning, middag og overnatting. Allsang med trekkspill og fiolin tonte lenge i den lyse sommer-natten..

Også denne sommeren tok en liten dugnadsgjeng seg på tak og laget Marknad i prestegården. Et vellykket arrangement som samlet rundt 130 besøkende. Men det blir tyngre og tyngre å finne entusiaster som kan bære byrdene!

Utover i juli ble det en rekke omvisninger for større og mindre grupper bl.a. ledergruppen for Aker Kværner og slektsstevne for etterkommerne av forpakter

Konsert i kirken 3.mai

Representanter for Den Nye Operaen i Bergen på prestegårdstrappen. Bak fra venstre: Jannik Lindbæk, Per Boye Hansen, Ole Berrefjord, Ole Hope. Foran fra venstre: Pål W. Lorentzen, Stein Henriksen, Egil H. Sjursen, Eva Tamber. Ikke tilstede: Gjert Atle Gundersen og Stein Cranner.

- mangfoldet

Bertel Øglend (han kom til Fjelberg i 1910 og sønnen overtok senere og drev gården til 1946). Olsok var det ny kirkekonsernt. En pensjonistgruppe fra Halsnøy var på besøk i august og deretter fulgte en speidergruppe fra Aksdal i Rogaland med masse uteaktiviteter (til tross for sipende regn!).

Senere på høsten holdt Elin Vestbø yoga kurs og Høyskolen på Rommetveit hadde lederseminar (de sørget selv for fiske og middagslaging). Siste arrangementet var så sent som 7. desember – en bekreftelse på at prestegården har helårsdrift.

Totalt kunne vi i 2007 notere 1128 besøkende og 458 overnattingsdøgn, som etter statistikken beskriver året som et normalår.

Speidergruppe fra Aksdal i Rogaland.

Veteranbåtstevne i regi av Hordaland Kystlag.

Aktiviteter

Speidergruppe fra Aksdal i Rogaland

Livlig i tunet.

Pannekaker i Bakeriet.

Yoga-kurs.

Utstillinger

Den gamle sengen fra forpakter Øglend er restaurert og utgjør sammen med den restaurerte store vedkomfyren, bord og stoler et tilnærmet autentisk miljø fra slik det så ut i kjøkkenet i Bispestova rundt første verdenskrig. (møblene tilhører Truls Grungs samling og er deponert i prestegården sammen med en rekke andre gjenstander).

Interiør fra kjøkkenet i Bispestova, slik det trolig så ut i forpakter Øglend sin tid rundt 1915.
Foto: Rune Rommetveit

Den gamle sengen fra forpakter Øglend (med påskrift KTSØ SAD1863) og den gamle vedkomfyren har Ingemund Gjærde restaurert.

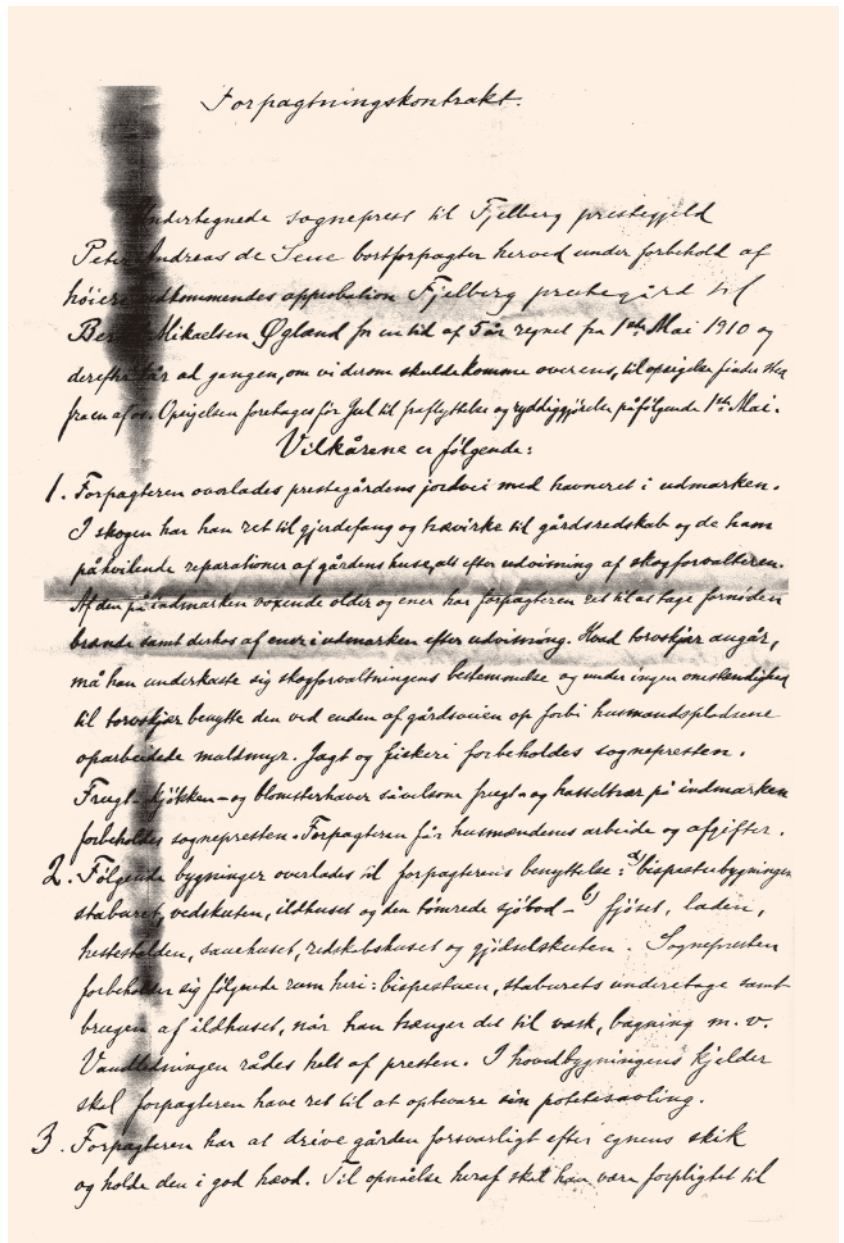
Øglendfamilien var forpaktere på Fjelberg fra 1910 til 1946

Forpakter Bertel Øglend og hans barn Martin (som overtok etter faren) og Ellen.

Forpakter Bertel Mikaelen Øglend (1855–1950) og hans kone Serina f. Skavland (1861–1921)

Forpagtningkontrakt mellom presten Peter Andreas de Seue og Bertel Mikaelen Øglend 4. juli 1910.

Utstilling

Nybyggere fra Fatland familien på Halsnøy

I dag reiser vi med fly til Amerika på noen timer!

Tenk på den strabasjose reisen emigrantene hadde, med månedslange sjøreiser i all slags vær. Hygiene var vel et ord som ikke ble nevnt, men alle hadde de en drøm om et bedre liv «over there». Fra Sunnhordlands-regionene var utvandringen stor i årene fra 1825–1939.

Vi skal følge familien Fatland fra Halsnøy.

Dorthea Marie Petersdtr Lillienkiold (20.03 1827–23.03 1909) giftet seg i 1849 med Hans Anderson Kike/Fatland (19.03 1816–1875). Dorthea Marie var av slekten Galtung og giftet seg under sin stand! Hun var slektning av kong Christian av Danmark, og måtte derfor bære den tunge sølvkronen da hun sto brud. (Den var fryktelig tung, og hun skal ha uttalt at det var en lettelse da hun kunne ta den av!) Hans Anderson var enkemann og hadde en datter Oline fra første ekteskap. Dorthea og Hans fikk 10 barn sammen.

9 april 1875 dro de med «SS Italy» fra Bergen via Liverpool med seks barn i alderen 4 til 18 år. Da de kom til Liverpool dør faren Hans og er sannsynligvis gravlagt der.

Hans Anderson hadde vært båtbygger og fisker på Halsnøy, og hva skulle familien nå gjøre? Skulle de dra tilbake? Hvordan skulle de klare seg? Dorthea Marie valgte å reise videre

med sine barn, og trøsten var at hun allerede hadde fire barn som hadde reist i forveien til Amerika. Kari, eldstebarnet var gift i Amerika med Peter Bergland. Hun var den første som dro over. Senere kom Peter og Anna. Broren Hans, som var oppkalt etter faren, kom over i 1874.

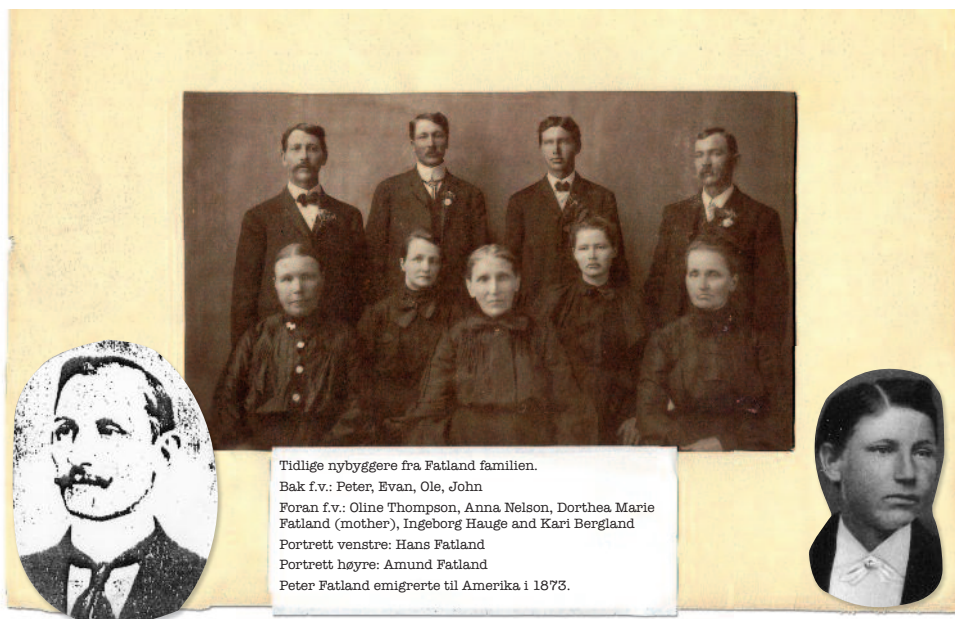
Dorthea Marie bodde to år i Iowa og flyttet så til Blooming Prairie i Minnesota. Der bodde hun bare ett år, og deretter til Richland county hvor hun bodde resten av sitt liv. Dorthea ble amerikansk borger i 1888. De siste årene bodde hun hos sin sønn Even og hans familie i Richland. Hun ble 82 år.

På hennes gravsteinvend Viking church sydvest i Walcott står følgende inskripsjon på norsk:

«Min sjæl den glædes i Guds bolig. Mit legem soever uden sorg. Til dominedag, da Jesu ouil mig reise upat af jord. Fred med ditt stov, volsignet vaere dit minde»

Dorthea Marie Fatland (1827–1909).

Tidlige nybyggere fra Fatland familien.

Bak f.v.: Peter, Evan, Ole, John

Foran f.v.: Oline Thompson, Anna Nelson, Dorthea Marie Fatland (mother), Ingeborg Hauge and Kari Bergland

Portrett venstre: Hans Fatland

Portrett høyre: Amund Fatland

Peter Fatland emigrerte til Amerika i 1873.

Økonomi

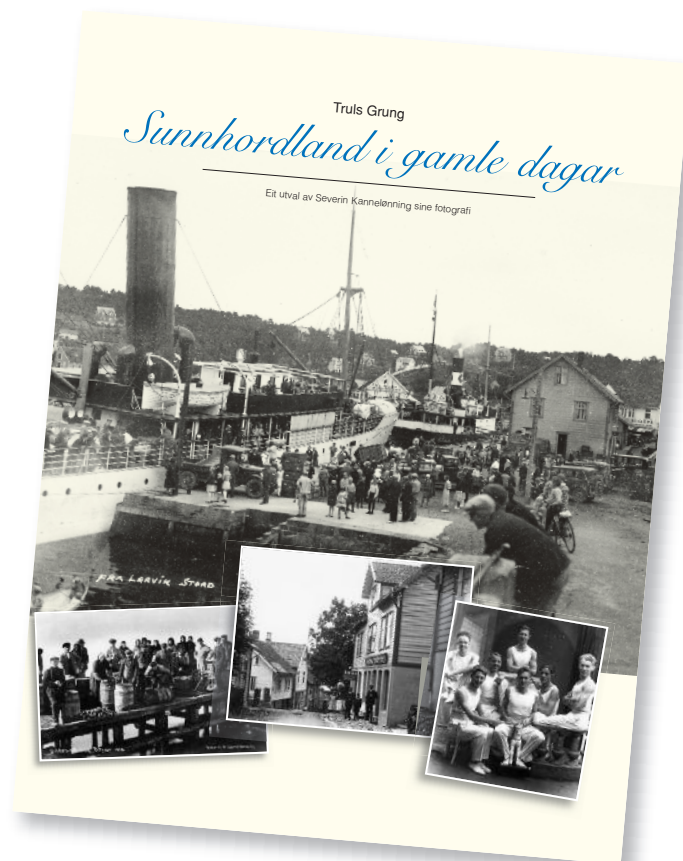

Sum driftsinntekter i 2007 beløp seg til kr. 413.891 og driftsresultatet endte med et overskudd på kr. 93.695 mot et underskudd på kr. 25.859 året før. Hordaland Fylkeskommune økte sitt driftsbidrag til kr. 125.000 og Kvinnherad kommune bidro med kr. 40.000. Inntektene fra leie og arrangementer utgjorde kr. 167.173, – en økning på knapt 40 tusen fra året før.

Det ble utført restaureringsarbeider for kr. 93.694.

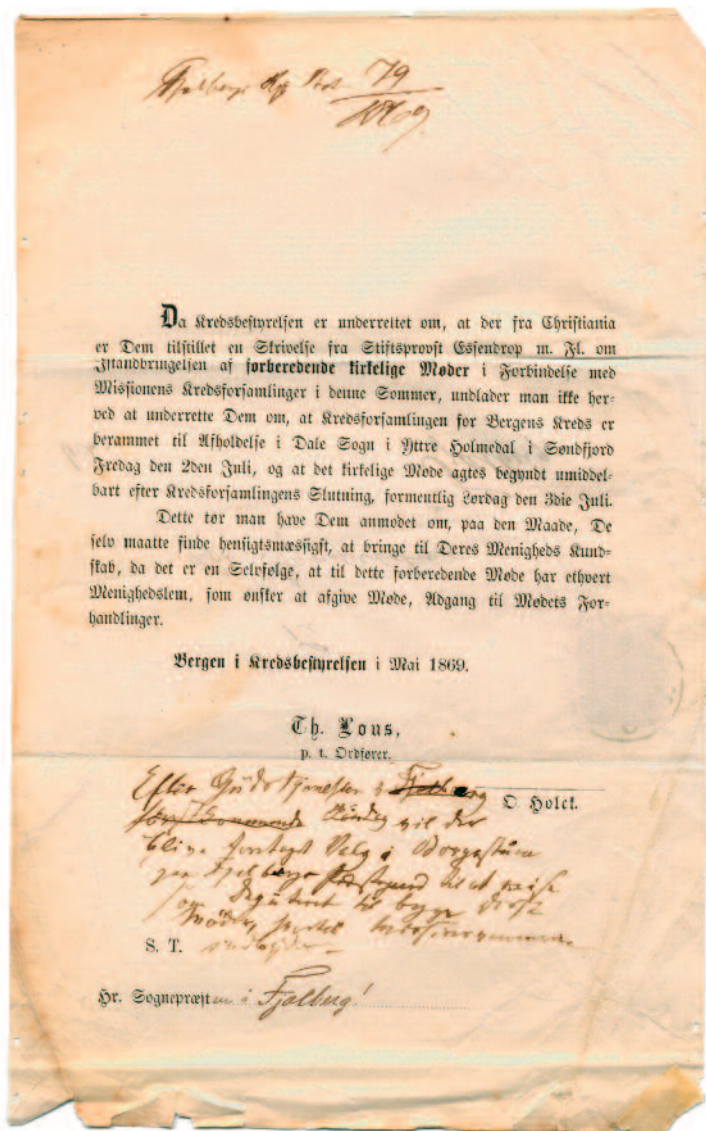
Fylkeskommunen ga, som tidligere gjennom staten, et tilskudd på kr. 30.000 til restaurering. Det øvrige ble dekket av avsatte midler.

Likviditeten er god.

Boken «Sunnhordland i gamle dager», et utvalg av fotograf Severin Kannelønnings bilder, kom i handelen i november og et overskudd fra prosjektet går til prestegården. Boken er utgitt med støttet fra Sparebanken Vest.

Gaver og deponering

Lensmannsønn Sigurd Endresen ga en skrivelse om møteinnkalling stilet til presten i Fjellberg 1869, med originalt skillingsmerke.

Truls og Kari Grung har deponerte følgende gjenstander i Fjellberg prestegård pr. 01.01.08:

Hovedhuset

Biblioteket: Kirkebenk, Radionette Symfoni, Skrivemaskin Underwood, Regnemaskin Allen.

Almuestuen: Gjøa halvmodell med sertifikat.

Mellomstuen: Persisk gulvteppe, Ovnskjerm i gyldenlær.

Tørkeloft: En overtrukket sofa, to stoler og to puffer

De Seue rom: To mahogny senger.

Bispestova:

Kjøkken: Malt furuseng m/initialer for forpakter Øglend, Klaffebord og en stol. Stor tvinge, to to-manns sager og to snekkersager.

2.etasje en-manns rom: Bred seng i bjerk

2.etasje to-mannsrom: To senger i mahogny.

2.etasje svalgang: brodert bilde med flagg

Arne Sælen ga en vakker speilkommode til prestegården. Tidligere har han gitt senger og kommode

Erik Hjorth ga en flott lenestol til prestegården.

Administrasjon

Det ble holdt to styremøter og en rekke enkeltkonsultasjoner i beretningsåret. Samarbeidet med sognerådet og kommunen fungerer godt.

Ingemund Gjærde har vært engasjert til løpende vedlikeholdsarbeider.

Jorunn Landa har sørget for vask og sengetøy. Jane Nordhus har klippet gress. Even Landa er tilsynshavende for Stiftelsen. Styreformannen har i 2007 også fungert som daglig leder og restaureringsansvarlig.

I 2007 har styret bestått av Truls Grung, Arne Sælen, Reidar Koløy og Rolf Arne Birkeland, med Knut Ormhaug, Leif Jæger, Per Jarle Nordhus og Anders Nordhus som varamenn.

Morgen ved Fjelberg

Jeg ligger på Prestegården
Ser lyset tennes til dag
En barfrostens klare
novembermorgen
– befriet fra frister og fag

Mobilen er sluttet å virke
Fra klokkene høres der klang
Fjelberg! her er min tro og min
kirke
– Tidløs tid er min trang

*14.november 2007
Leif Kahrs Jæger*

Under styremøte 13.november ble foretatt brannøvelse med bl.a. testing av utstyr.

Utsikt over Fjelbergssund fra Borgundøy

www.fjelbergprestegard.no

Kontaktadresse:
truls.grung@kraemmerhuset.no